

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de fractie van Partij voor de Dieren
de heer J.E. Vaessen

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake afschot zwijn
Waldeckpark
BEHANDELD DOOR
EJA (Edo) Lemmens

DATUM
26 juni 2024
Verz. 27 juni 2024
TELEFOONNUMMER
043 350 5234

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2024.01876

E-MAILADRES
Edo.Lemmens@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer Vaessen,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Het wild zwijn is beschermd. De rechtbank Midden-Nederland heeft ontheffingen omtrent de nulstand betreffende wilde zwijnen eerder al geschorst. Was voor dit geval ontheffing verleend? Zo nee, waarom niet en hoe verhoudt dit zich tot de Wet natuurbescherming?

Antwoord 1:

Op 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming opgegaan in de Omgevingswet. Ook daarin wordt het wild zwijn beschouwd als inheems beschermde soort.

Als er sprake is van schade aan wettelijke belangen kan en mag er worden afgeweken van die bescherming, waarbij ook doden kan worden toegestaan op basis van een omgevingsvergunning, vrijstelling of opdracht. De provincie is hierin bevoegd gezag en heeft ontheffing verleend voor het beheer van wilde zwijnen. Deze ontheffingen zijn niet aangevochten in bezwaar en beroep en zijn in Limburg onherroepelijk toepasbaar tot 31 december 2026. Op grond van de verleende ontheffingen kunnen en mogen wilde zwijnen worden geschoten om:

- a. de risico's voor de openbare veiligheid te verkleinen (denk aan de aanvallen op personen en honden in de regio Meersen afgelopen tijd),*
- b. de verkeersveiligheid te borgen (57 aanrijdingen door auto's in 2023),*
- c. landbouwgewasschade te beperken (afgelopen jaar in Limburg getaxeerd €355.571 en vergoed ten bedrage van € 273.664),*
- d. uitvoering te geven aan de afspraken tussen de Minister en de provincie om de stand van wilde zwijnen in Nederland zo laag mogelijk te maken om zo een gevreesde uitbraak van Afrikaanse Varkenspest te minimaliseren. Een dergelijke uitbraak zou miljarden kunnen gaan kosten en een einde aan de levens van vele honderden wilde zwijnen en tienduizenden gehouden varkens kunnen betekenen.*

Echter, voor onderhavige situatie is er geen ontheffing van de provincie ingezet. In dit geval is door de Politie rechtstreeks opdracht gegeven aan een speciale verlofhouder (iemand met een verlof van de Politie voor gebruik wapen voor het doden van bijvoorbeeld losgebroken of aangereden dieren e.d.) tot afschot in verband met risico's voor de openbare veiligheid. De Politie is hiertoe ook bevoegd gezag.

Een verdwaald wild zwijn in een stedelijk parkachtige omgeving zou tot onaanvaardbare risico's voor de samenleving kunnen leiden.

DATUM
26 juni 2024

Een dier dat buiten zijn natuurlijke omgeving is kan veel onvoorspelbaarder gedrag vertonen dan een dier dat zijn natuurlijke omgeving kent en de vluchtroutes kan benutten. Een dier in een vreemde omgeving kan eerder besluiten dat een aanval de beste verdediging is, met alle mogelijke gevolgen van dien. Wilde zwijnen kunnen met hun messcherpe slagstanden levensgevaarlijke verwondingen toebrengen, recente voorbeelden hiervan zijn ook in Limburg bekend.

Vraag 2:

Indien er sprake is van een noodsituatie kan gelet op de veiligheid besloten worden tot maatregelen. Uit navraag blijkt dat het zwijn al om 01u30 's nachts gesignaleerd en gemeld werd. Pas om 10u 's morgens is een actie op touw gezet. Op het moment van afschot, rond 12u, zou het zwijn in de binnengracht van het Waldeckpark gezeten hebben. Met schepnetten aan weerszijden van de gracht had het dier ingevangen en uitgezet kunnen worden. Ook daarvoor had het dier volgens experts gevangen kunnen worden met netten. Gelet op de omstandigheden van het geval kan dus niet gesteld worden dat de situatie gevaar opleverde voor de (verkeers)veiligheid. Kan uw college het uiteengezette tijdsplan bevestigen? Waarom is er niet voor gekozen om meteen het dier in te vangen met schepnetten, zodat het elders in natuurlijk gebied uitgezet kon worden? Vindt uw college dat gelet op de omstandigheden van het geval (de lange duur tot actie, de plek van afschot etc.) dat alternatieven maatregelen getroffen hadden moeten worden? Zo ja, dewelke? Zo nee, waarom niet, hoe verhoudt dat zich tot de specifieke casus en uw voornemen tot dierenwelzijn?

Antwoord 2:

Wij kunnen het uiteengezette tijdsplan niet bevestigen. De eerste melding die bij gemeente Maastricht binnen is gekomen, is een telefonische melding om 9:34u bij de medewerker faunabeheer. Deze heeft telefonisch geschakeld met een medewerker van de politie en werd doorverwezen naar een van de verlofhouders. Eerste telefonisch contact tussen de medewerker faunabeheer en de verlofhouder om 9:41u. De betreffende verlofhouder heeft toegezegd ter plaatse te gaan en vroeg om contactgegevens van de melder, zodat er kortgesloten kon worden over de meest actuele locatie van het wild zwijn. Er zijn zowel bij de gemeente als bij de politie geen eerdere meldingen over het wild zwijn binnen gekomen.

Achteraf blijkt dat bij Dierenambulance Limburg Zuid (DALZ) wel eerder meldingen binnen zijn gekomen. De eerste melding om 1:24u. DALZ heeft de melder doorverbonden met de Dierenbescherming (DB). De DB heeft de melder aangeraden contact op te nemen met de politie, maar melder achtte dit niet nodig omdat het wild zwijn toen rustig langs de kant van de weg stond ter hoogte van de Zoetmanstraat. Er zijn daarna meer meldingen binnen gekomen bij DALZ, maar hoe deze verder verlopen zijn is bij ons niet bekend.

Wij zijn van mening dat er geen alternatieve maatregelen getroffen hadden kunnen worden. Het vangen van een volgroeid wild zwijn met netten is levensgevaarlijk. Veel risicovoller dan het vangen van bijvoorbeeld een schaap of damhert. De enige manier om een wild zwijn veilig levend te bemachtigen is hetzij met een vangkooi, hetzij middels verdoving. Een dier dat zich in een onbekende omgeving bevindt zal echter nooit uit zichzelf een vangkooi inlopen. Het verdoven van varkens in zijn algemeenheid houdt volgens experts risico's in. Zeker als dieren opgewonden zijn, bestaat de kans dat ze in de verdoving blijven en overlijden. Dat is bij het verdoven van wilde dieren altijd een reëel risico, en met name ook bij varkens.

Ter bescherming van wettelijke belangen en op grond van afspraken tussen de Minister en de provincie worden in Limburg jaarlijks honderden wilde zwijnen gedood (circa 1200 over 2023). Het vangen en elders loslaten van wilde zwijnen past niet in dat beheer. Een wild zwijn dat met veel moeite en risico voor mens en dier gevangen en elders los gelaten wordt, kan immers ook daar problemen veroorzaken en de kans is zeer reëel dat het alsnog geschoten wordt.

DATUM
26 juni 2024

Vraag 3:

Het dier werd 's nachts al gesignaleerd en gemeld. Pas in de ochtend is er actie ondernomen en rond het middaguur afgeschoten. Op zo'n moment zit het dier vol met adrenaline en stresshormonen. Dit maakt dat er meerdere schoten nodig zijn om het dier te doden. Los van het lijden van het dier is dit ook erg schokkend voor de omgeving. Ooggetuigen geven aan dat het geluid door merg en been ging. Vindt uw college dat gelet op dierenwelzijn maar ook de bewoners de juiste middelen ingezet zijn? Zo ja, waarom, hoe verhoudt dit zich tot de Wet natuurbescherming en de omstandigheden van het geval? Zo nee, waarom niet en wat is hiervan het gevolg voor uw college?

Antwoord 3:

Ja, wij vinden dat de juiste middelen zijn ingezet, zoals blijkt uit de beantwoording van vraag 1 en 2. In principe zou 1 schot voldoende kunnen zijn om een dier van deze omvang te doden, daar hebben stresshormonen en adrenaline geen invloed op (wel op de werkzaamheid en risico's van een verdoving, zie hierboven). Onder normale omstandigheden wacht een schutter tot het dier dusdanig is gaan staan dat men de kans heeft de beste plek te kiezen voor het direct dodelijke schot. Echter, in situaties waarbij een dier geen rust heeft of zich door vegetatie beweegt zal een dergelijk moment lang op zich kunnen laten wachten. Ook dient de schutter rekening te houden met de veiligheid; zeker binnen de bebouwde kom zal niet ieder moment veilig geschoten kunnen worden.

Vraag 4:

Daarenboven is het verboden om binnen de bebouwde kom te jagen met geweer. Is in casu een ontheffing of vrijstelling verleend? Zo nee, hoe verhouden de omstandigheden zich tot dit verbod en wat is daarvan het gevolg voor uw college?

Antwoord 4:

In dit geval is er geen sprake van jagen binnen de bebouwde kom met geweer en is een ontheffing dus ook niet aan de orde. Het afschot is uitgevoerd in opdracht van de Politie, die voor deze situatie hiertoe bevoegd gezag is. Overigens kan er bij de Faunabeheer eenheid Limburg in voorkomende niet spoedeisende gevallen of gevallen die geen direct risico voor de openbare veiligheid inhouden een speciale ontheffing worden aangevraagd om wél een geweer binnen de bebouwde kom te mogen inzetten ter uitvoering van sommige ontheffingen voor faunabeheer. Voorwaarde daarbij is dat dit wordt afgestemd met de politie.

Vraag 5:

Maakt dit soort gevallen deel uit van de aanbesteding dierenwelzijn? Zo ja, is de uitvoeringsorganisatie hiervan gecontacteerd en ingezet?

Antwoord 5:

Wij gaan ervan uit dat uw vraag is of dit soort gevallen deel uit maakt van de aanbesteding Gemeentelijke zorg voor dieren. De aanbesteding Gemeentelijke zorg voor dieren dekt, onder andere, de wettelijke taak een dier in nood te helpen. In dit geval is er geen sprake van een dier in nood in de zin dat het dier gewond of hulpeloos was. Zoals in de beantwoording van bovenstaande vragen duidelijk naar voren komt, brengt de aanwezigheid van een wild zwijn in de bebouwde kom grote risico's met zich mee. Het vangen, verdoven of verjagen van het wild zwijn zou risico's inhouden voor zowel mens als dier. Dit is door de Dierenbescherming ook zo ingeschat en daarom is de melder doorverwezen naar de politie.

DATUM
26 juni 2024

Vraag 6:

Indien voorgaande vraag negatief beantwoord wordt, zijn er andere instanties benaderd om het dier in te vangen zoals bijvoorbeeld het natuurhulpcentrum Opglabbeek? Zo nee, waarom niet en hoe verhoudt dat zich tot de Wet natuurbescherming?

Antwoord 6:

Zoals vermeld in de beantwoording van vraag 1 en 2 zijn wij van mening dat er geen andere maatregelen getroffen hadden kunnen worden. Er zijn derhalve geen andere instanties benaderd om het dier in te vangen.

Vraag 7:

De Partij voor de Dieren is van mening dat alternatieve maatregelen genomen moeten worden in zulke situaties. Het dier had bijvoorbeeld ingevangen of verdoofd kunnen worden. Is hier de escalatieladder doorlopen? Zijn er alternatieven voor afschot overwogen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7:

De medewerker faunabeheer heeft de inschatting gemaakt dat een wild zwijn in het stadspark om 9:30u een reëel risico inhoudt voor zowel openbare veiligheid als verkeersveiligheid en heeft daarom direct opgeschaald naar politie. Verdere afwegingen over de aanpak van deze casus lagen bij de Politie.

Vraag 8:

Ons bereiken steeds vaker signalen over dieren die lijden en niet opgehaald worden, dieren die urenlang ronddwalen voor ze ingevangen worden en dit geval afschot als absoluut dieptepunt. In uw coalitieakkoord spreekt uw college van het actualiseren van dierenwelzijnsbeleid. Vindt uw college dat dit soort zaken, en deze casus in het bijzonder, deze belofte waarmaakt? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet en wat is daarvan het gevolg voor uw college?

Antwoord 8:

In de beantwoording van de door uw fractie gestelde schriftelijke vragen [‘Vervolg vragen aanbesteding gemeentelijke zorg voor dieren’](#) geven wij een overzicht van de gevallen waarbij dieren in nood niet binnen de in de aanbesteding geëiste tijd geholpen konden worden. Het betreft echter incidenten en geen regelmatig terugkerende casussen waarbij dieren lijden en niet opgehaald worden of dieren urenlang ronddwalen. Concrete signalen over te lange wachttijden of anderszins niet adequaat reageren op meldingen over dieren in nood nemen wij serieus en onderzoeken we/gaan hierover het gesprek aan met de Dierenbescherming. De actualisatie van de Nota dierenwelzijn is in volle gang. Deze casus in het bijzonder laat zien dat dierenwelzijn soms afgewogen moet worden tegen andere belangen. Het is betreurenswaardig dat dit wild zwijn geschoten moest worden, maar de risico's voor openbare veiligheid en verkeersveiligheid waren te groot.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap